ESCALADES ALS ALPS

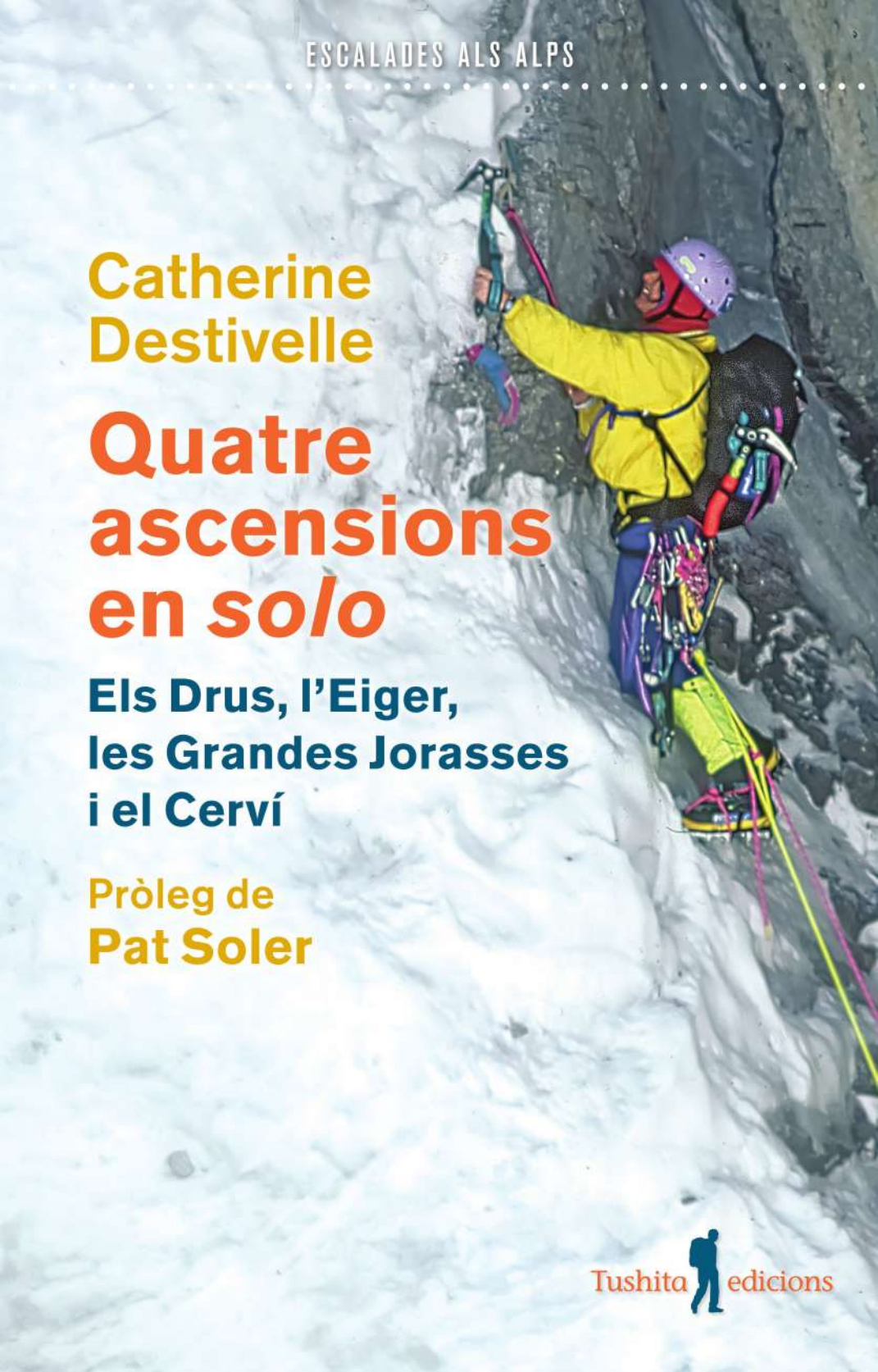

Catherine Destivelle

Quatre ascensions en *solo*

Els Drus, l'Eiger, les Grandes Jorasses i el Cerví

Pròleg de Pat Soler

Tushita edicions

Catherine Destivelle

Quatre ascensions en *solo*

Els Drus, l'Eiger, les Grandes Jorasses i el Cerví

Pròleg
de Pat Soler

Tushita edicions

QUATRE ASCENSIONS EN *SOLO*
Catherine Destivelle

La primera edició d'*Ascensions,* de Catherine Destivelle, va ser publicat per **© Flammarion, l'any 2014**, i dos anys més tard va rebre el prestigiós *Premi BANFF* de literatura i cinema de muntanya. Aquesta és la seva primera edició en català.

Primera edició: octubre de 2026

© del text: Catherine Destivelle
© de les fotografies: Fons d'Arxiu personal Catherine Destivelle
© del pròleg: Pat Soler
© de la traducció: Laia Mateu

Els editors agraïm a **Oriol Baró** la tasca d'assessorament terminològic i tècnic, pel que fa als material i els termes d'escalada que apareixen en el llibre.

© 2026 Tushita edicions
www.tushitaedicions.com
info@tushitaedicions.com

Disseny de la col·lecció i tractament de les cobertes: Marc Ancochea
Maquetació: Sir Gawain & Co

Imprès a: Romanyà Valls
ISBN: 979-13-992448-3-0
Dipòsit legal: B 20149-2026
Thema: SZG, DNBS, 1DFH, ADC, 3MPQ

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió a través de qualsevol mitjà, bé sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per enregistrament o d'altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

Fotografia de la coberta: 1992. Ascensió hivernal i en *solo* a la cara Nord de l' Eiger . (© Fons Catherine Destivelle).

Fotografia de la contracoberta: Durant el rodatge de la pel·lícula *Au-delà des cimes* («Més enllà dels cims»): escalant l'Aiguille Verte amb en Lothar i en Gaby. (© Fons Catherine Destivelle).

Fotografia de la solapa de l'autora: reposant en una de les reunions, durant l'ascensió al Grand Capucin. (© Fons Catherine Destivelle).

Índex

Pròleg, de Pat Soler | **9**

Introducció | **13**

El naixement d'una passió | **27**

Quan l'escalada esdevé una professió | **61**

El retorn a la muntanya: les Torres del Trango i el Pilar Bonatti | **101**

Els Drus: una primera | **121**

L' Eiger en solitari i a l' hivern | **169**

Les Grandes Jorasses i el Cerví | **199**

Conclusió | **225**

Pròleg

Hi ha un moment, enmig de la paret nord de l'Eiger, en què la Catherine Destivelle, completament sola en la immensitat i la complexitat de la seva ascensió, es pregunta: «Què hi faig, aquí?»

Aquesta pregunta em va travessar. Potser esperava més heroïcitats, més ego d'una figura com ella. Una pregunta que, llançada al bell mig de la vertical, escurça totes les distàncies entre el mite que moltes tenim al cap i la humanitat que finalment trobem en totes i cadascuna de les seves pàgines.

Durant els últims onze anys he viscut dins el món de la comunicació esportiva, explicant gestes d'alpinistes i escaladors, nacionals i internacionals, des de la FEDME i també des de la FEEC, a la qual encara ara em vincula l'àrea de Dona i Esport. Inevitablement, durant aquests anys de feina com a periodista, he aportat la meva mirada atenta al paper de la dona, per la meva pròpia condició.

La Catherine, doncs, mai no m'ha estat una figura aliena per mi: és, sense discussió, una de les grans pubilles mundials, si se'm permet l'expressió de l'argot escalador català. I és, indiscutiblement, una figura cabdal de la història de l'alpinisme. Des que era una nena que jugava als blocs de Fontainebleau, als afores de París, fins a convertir-se en un referent internacional, tant en la competició com en la conquesta de grans cares nord, la seva trajectòria parla per si sola. El 1990 va enllaçar el Pilar Bonatti del Petit Dru en solitari, en unes quatre hores, i l'any següent hi va obrir, també sola i en onze dies, una via nova a la cara oest: la *Voie Destivelle*. Es va convertir així en la primera dona a signar una via alpina d'aquesta exigència.

Entre el 1992 i el 1994 va completar en solitari i a l'hivern la trilogia de les grans cares nord: l'Eiger, les Grandes Jorasses i el Cerví. Encara avui és l'única dona que ho ha fet. Hargreaves ho va fer, a l'estiu, en una única temporada, el 1993.

Però no és una figura ineludible només perquè, com a dona, fos pionera: ho és perquè, com a alpinista, també ho va ser. Com tantes altres —la Wanda Rutkiewicz, l'Alison Hargreaves, la Lynn Hill...—, va haver de demostrar-ho tot per ser presa en consideració pels seus iguals, tot i ser ja de ben jove un portent. Ella mateixa reconeix al llibre que la seva aposta per l'escalada en solitari feia inqüestionable que ho havia aconseguit sola, sense l'ajuda de cap home. I val la pena dir-ho clar: no és rellevant només perquè sigui dona, sinó perquè és una alpinista de primer nivell.

Però el que fa que aquest llibre sigui, per a mi, una lectura tan obligada no és tant allò que la Catherine va fer —que molts ja coneixem— com la manera d'explicar-ho.

Aquest llibre parla, certament, de les seves grans gestes, però sobretot de l'ascensió d'una nena apassionada, obsessionada amb l'escalada, fins a esdevenir una gran alpinista.

I ho fa a la seva manera: ras i curt. No amaga els encerts ni els errors, ni les pors, ni les anades i vingudes en el món de l'escalada, ni el seu sorprenent flirteig amb el món del pòquer.

En aquest llibre trobem la seva actitud davant les ascensions, descobrim a qui admirava i qui l'acompanyava, i hi reconeixem la seva característica sinceritat. Lluny de tota grandiloqüència, i malgrat les gestes, hi trobem una persona propera, però obsessiva; sincera a rabiar, divertida i trapella; absolutament apassionada per allò que feia. Un amor que va anar evolucionant i canviant, però que va conservar sempre una naturalesa salvatge, ferotge, pròpia d'una fera.

Superheroïna per a molts, les seves pròpies paraules ens mostren la seva versió més humana: plena de dubtes, de certeses i de reflexions.

Més enllà d'un llibre que parla d'un currículum, *Quatre ascensions en solo* parla d'una manera d'entendre la muntanya que,

per a molts, podria resultar obsessiva i fins i tot incomprensible avui dia. Una història de perseverança, de tornar sempre per completar un camí i d'encadenar una fita darrere l'altra, una naturalesa que ens manté "encordats" a la Catherine de principi a fi, com a ella l'enganxaven els seus reptes, amb ganes de saber com ho va viure, explicat amb aquella manera planera, tan seva i tan humana.

Deixem, doncs, que sigui ella qui parli. I quan arribeu a aquell moment, enmig de la paret, en què es pregunta què hi fa, llegiu-hi, exactament, allò que la fa tan gran: la seva humanitat.

Pat Soler

Introducció

«Perquè si un cau, l'altre l'aixeca.
Però ai d'aquell que està sol,
perquè si cau no té qui l'aixequi.»

Eclesiastès, iv, 10

El cim que acabàvem de pujar no tenia nom. El mapa només feia referència a l'altitud —quatre mil cent seixanta metres— i mai ningú no hi havia posat els peus. Érem a l'Antàrtida, aquest immens continent gelat exempt de qualsevol vida humana.

La foto, destinada a ampliar la nostra col·lecció de records i, eventualment, als mitjans de comunicació interessats en parlar del nostre periple a les Muntanyes Ellsworth, havia de ser especialment bona per situar la primera ascensió que acabàvem de fer. De fet, hauria estat una llàstima fer aquesta foto a qualsevol altre lloc. La postura adoptada per a l'ocasió no semblava dolenta, però el meu tronc amagava les muntanyes que s'alçaven més enllà. Havia de baixar un pèl per perfeccionar la foto amb vistes.

Sense mirar darrere meu, i convençuda que el pendent estava fet de gel homogeni, vaig fer un pas enrere. En el moment de posar el peu, no vaig trobar la superfície dura que esperava i, durant un curt instant de desequilibri, vaig moure els braços en l'aire. No va servir de res, perquè el meu cos va perdre la vertical inexorablement.

Abans que l'esquena toqués el gel, vaig cridar l' Erik Decamp, el meu company: «La corda! La corda! Para la corda!». Però ell, amb l'ull clavat a l'objectiu, havia vist l'escena? Ell era la meva única esperança. M'era impossible parar la caiguda perquè el

meu cos havia agafat massa velocitat. Aleshores vaig recordar que la corda tan sols passava pels piolets que havia clavat a la neu dura sense gaires precaucions. També vaig recordar que per fer la foto, l'Erik s'havia allunyat uns tres metres d'aquests ancoratges precaris. Aconseguiria parar la corda sense arrencar-ho tot?

El meu cos va continuar caient amb una gran tombarella. Després de caure com una massa sobre el pendent vaig tornar a cridar: «La corda!» Em va semblar que la cama dreta estava estranyament tova, però vaig preferir pensar que m'equivocava. I després vaig tornar a sortir disparada violentament enlaire.

Al tercer impacte, uns metres més avall, la mirada se'm va quedar clavada un instant en l'abisme fosc i glaçat. Aleshores vaig pensar: «Si aquesta vegada no em pot parar, s'ha acabat.» Aquesta negligència em costaria la vida. I el que encara era pitjor, també arrossegaria l'Erik en aquest tobogan de la mort.

Quan les tombarelles semblaven cada vegada més violentes i vertiginoses, la corda va parar brutalment la caiguda. La barbeta és el primer que va tocar el gel. Estava alleujada i contenta, encara que una mica atordida, perquè aquest malson hagués acabat. I al cap de dos o tres segons vaig distingir el dalt del baix. Després d'adonar-me que estava penjada cap per avall, vaig posar els braços i les cames en la bona direcció, esperant no haver-me fet gaire mal, tot i que tenia dubtes: la sang gotejava sobre el gel. D'on sortia? Tenia mal a tot arreu, però en cap lloc en concret.

Amb les mans tremolant per l'emoció, em vaig apujar el baix dels pantalons de la cama dreta i vaig descobrir, horroritzada, una fractura oberta. No em podia creure el que veia. Per treure drama a la situació, vaig analitzar els danys —el meu cap sempre tan de peus a terra— de manera concreta i positiva: l'os no sobresortia, el pes de la bota, sumat al dels grampons, havia tornat la cama a la seva posició normal, i la ferida sagnava poc. O sigui que l'artèria no estava afectada. Havia tingut sort. Just en aquell moment l'Erik em va preguntar:

—Estàs bé?

—Fractura oberta! —li vaig respondre.

Va sonar un fort «Merda!», seguit d'un llarg silenci. De fet, era l'únic que es podia dir.

No em podia creure que tingués la cama fracturada. No podia ser, era impossible, aquí no, a l'Antàrtida, un lloc tan lluny de qualsevol possible rescat! Com ho faria per tornar a baixar? Em va venir una idea, la de l'última esperança: si la línia de la fractura era horitzontal, potser m'hi podria recolzar. Per comprovar-ho, de seguida vaig posar el peu, calçat amb el grampó, al pendent. Prement les dents, ho vaig provar una vegada, i després una altra. Impossible, el dolor era insuportable, massa intens. La fractura era efectivament real.

Si la situació no hagués estat tan greu, hauria plorat de ràbia per haver estat tan inconscient! Però el temps per als remordiments va ser breu, perquè la pregunta de l'Erik em va treure de l'ensopiment:

—Surt molta sang?

—No.

—Pots tornar a pujar?

Tenia raó, m'havia de moure. Mentre em feia a la idea, li vaig respondre que sí. De fet, no em tocava més remei. No em podia quedar allà.

—Pots anar fins a l'aresta, per on hem sortit de la via?

Allò ja em va semblar més complicat. Havíem pujat pel vessant oposat al de l'accident, i el punt que ell m'indicava es trobava a uns trenta metres a la seva esquerra. O sigui que havia de pujar en diagonal i cap a l'esquerra els vint-i-cinc metres de paret gelada, i l'Erik no em podia ajudar. Però un moment de reflexió em va permetre visualitzar la manera en què ho faria.

Arrossegant-me pel pendent, agafant amb la mà esquerra el piolet que l'Erik m'havia passat fent-lo lliscar per la corda, i amb la mà dreta agafada a un *Jumar*, vaig aconseguir pujar amb greus dificultats. A la primera tracció em vaig adonar que em feia mal l'espatlla dreta. M'hi vaig descobrir un bony que no

era tou com el d'un hematoma, sinó dur: hi sobresortia un os! Durant un breu instant, tot i estar contenta de constatar que podia utilitzar l'espatlla —i en aquell moment era el més important— aquest fet em va fulminar per dins: una altra operació quirúrgica a la vista. Tot i així, com més amunt pujava, menys em molestava. Estava sobretot preocupada per no estimbar-me i, clavant amb força els piolets i les puntes de davant del grampó del peu esquerre al gel, estirava amb els braços amb fúria. No em podia permetre relliscar perquè, en una travessa tan horitzontal com aquella, m'exposava a patir un bon pèndol de vint metres... I en l'estat en què em trobava!...

Quan per fi vaig arribar al nivell de l'aresta del cim, em vaig enfilar a la carena, m'hi vaig asseure a cavall i vaig esperar l'Erik, que continuava aguantant la corda, trenta metres més a la dreta.

Mentre esperava que vingués, vaig mirar de valorar la situació. Per moltes voltes que hi donés, no veia com sortir-ne. Tant de bo l'accident hagués passat als Alps! Hauria esperat tranquillament que arribés l'helicòpter. Aquí, no hi havia cap possibilitat de rescat. És cert que el continent antàrtic estava poblat, però no hi havia ningú a menys de cinc-cents kilòmetres. De totes maneres, no havíem portat la ràdio. Com que pesava uns cinc quilos, l'havíem deixat al camp base. I encara que haguéssim pogut contactar amb l'equip de rescat, ells no tenien helicòpter. M'hauria mort de fred esperant que arribessin fins allà on érem.

Bufava un suau vent glacial, eren les nou del vespre i, tot i que al pol sud el sol no es pon al desembre, la temperatura començava a baixar. Esperar em podria ocasionar conseqüències nefastes. Pensava que seria massa estúpid morir allà.

Aleshores em vaig recordar del Doug Scott, el famós alpinista anglès que s'havia fracturat els dos turmells a la paret de l'Ogre, a l'Himàlaia. No va morir, per això. A pesar del patiment atroç, havia aconseguit arribar al camp base a quatre potes. No tenia les fractures obertes, però sí les dues cames greument afectades. Com a mínim a mi encara me'n quedava una!

L'Erik va arribar. De seguida li vaig demanar:

—Què fem?

—Baixem.

—Baixem? Però per on? Com? —li vaig respondre angoixada. Tot i l'exemple del Doug, no em veia capaç de fer ni un sol moviment.

—Per la via d'ascens. És l'única que coneixem.

Tenia raó. Entretenir-se aquí no serviria de res. Ningú no ens vindria a socórrer. La determinació de l'Erik em va ajudar a tornar a ser més combativa. De seguida vaig mirar la paret. L'havíem escalat a l'ombra per tenir menys calor, i veure-la ara, a la solana, em va animar encara més. L'ambient seria menys auster i aquell sol m'escalfaria.

Tanmateix, aquell punt d'optimisme era fràgil, perquè el més mínim moviment em provocava un dolor terrible. L'extrem inferior de la cama ferida no era res més que un pes mort obeint les lleis de la gravetat. Per passar a l'altre costat de l'aresta, vaig haver d'agafar-me el peu amb les dues mans i col·locar-lo en posició natural.

Seria capaç de resistir tant patiment després d'onze hores d'escalada? El que em feia més por de tot era que, si jo perdia el coneixement, l'Erik no em podria baixar.

—Creus que ho aconseguiré? —li vaig preguntar per tranquil·litzar-me.

—És clar! —va respondre amb un somriure.

Pobrissó, segurament no devia tenir ganes de somriure en aquell moment. Em maleïa per haver-lo ficat en aquell embolic! Havia arruïnat aquell meravellós viatge a l'Antàrtida.

En primer lloc, l'Erik em va treure els grampons, perquè es podien enganxar a les superfícies irregulars. Després vam improvisar una fèrula: dos piolets, un al costat de cada cama i units per una cinta. Aleshores, va anar deixant anar la corda a poc a poc perquè jo pogués baixar per la paret. El primer sotrac em va causar un dolor terrible. Vam treure els piolets un metre més avall. Aquest muntatge era desastrós: els mànecs

arrodonits dels piolets i els cordinos no aguantaven gens, i la pressió contra la cama ferida eren una tortura. En comptes d'això, vam lligar un jersei a l'alçada de la ferida i, per protegir una mica l'extremitat lesionada, jo l'aguantava per davall de la cama bona. Aleshores, de cara al buit i recolzada sobre l'esquena, guiant l'Erik amb la veu per ajustar la velocitat, vam continuar el descens.

El relleu era bastant accidentat i, encara que la cama ja no estigués en contacte directe amb la paret, el mínim cop em continuava causant un dolor terrible. A cada sotrac em preguntava si no m'acabaria desmaiant. Per aguantar, m'imposava profundes inspiracions-expiracions que m'ajudaven a relaxar-me i, per tant, a suportar millor el dolor.

Al cap d'uns vint metres, fent cas al consell de l'Erik, vaig buscar un lloc per parar. Com que només teníem una corda de cinquanta metres, com a molt ens podíem despenjar vint-i-cinc metres, perquè l'Erik havia de baixar rapelant.

Passant una cinta per sobre d'un esperó rocós, i col·locant un pitó, vaig aconseguir muntar un ancoratge sòlid per assegurar-me. D'aquesta manera l'Erik podria fer les maniobres de corda sense haver de preocupar-se per la meva seguretat.

Sola, penjada com una infeliç en aquesta primera reunió, no parava de donar voltes a la mateixa pregunta: seria capaç d'aguantar?

S'acostava un llarg calvari. La paret feia mil sis-cents metres de desnivell. Els dos terços superiors, molt verticals, de roca i gel, serien difícils de superar, sobretot perquè per evitar un tram desplomat s'havia de fer una diagonal; i fer diagonals suposa exposar-se a possibles pèndols de corda...

L'últim terç: una llarga canal de gel. Un cop allà, estaria gairebé salvada...

Intentava posar la ment en blanc per dominar el dolor i controlar les onades de marejos que em venien. Calia que no pensés en res. Només havia d'esperar que tornés l'Erik, concentrada en mi, en la respiració, i en el cos, que intentava relaxar

per estalviar energia. Aquell estat de concentració era difícil de mantenir i suplicava, per dins, que l'Erik arribés aviat. Tenia por de flaquejar.

Quan ell va arribar, per tal d'animar-me, em va entaforar dos caramels a la boca. Després va tirar la corda i vam tornar a fer la mateixa maniobra.

Els tres o quatre primers ràpels van ser els pitjors. Després, el dolor em va semblar més tolerable. Potser m'hi estava acostumant? De totes maneres no tenia cap més alternativa. Resignada a patir, em vaig poder concentrar en una altra cosa. I és així com em vaig adonar que gairebé ja no notava les extremitats.

A pesar del sol, l'aire era fred, la temperatura devia oscil·lar entre -20 i -30 °C. No me n'havia adonat, perquè al principi l'única prioritat havia estat no desmaiar-me. A més, seria una estupidesa deixar que se'm congelessin les extremitats. Tot i que em costava un terrible esforç escalfar-les, a cada reunió m'obligava a moure constantment els dits dels peus i les mans.

Fent cadascú el que li tocava, vam continuar el descens a un ritme regular. Ens coneixíem prou com per entendre'ns sense necessitat de parlar gaire. Amb una mirada, una paraula, n'hi havia prou. De tant en tant, cada dues hores més o menys, quan tenia la sensació que podia perdre el coneixement, l'hi feia saber. Venia de seguida a donar-me copets a la cara, m'omplia la boca de caramels, i després tornàvem cadascú a la nostra missió: l'Erik s'encarregava de la seguretat i de les cordes, i jo m'ocupava dels meus mals i del meu estat físic. Ell tenia molta feina: les maniobres amb les cordes no eren gens fàcils i, sovint, per estalviar cinta, desgrimpava la paret quan els trams ho permetien.

Al cap de vuit hores de descens, el sol va desaparèixer per deixar lloc a un fred terrible. Aleshores, les vuit hores següents em van semblar interminables. Les esperes a les reunions eren els moments més esgotadors. En posició estàtica, el cansament, el fred i el dolor es van anar intensificant. Penjada pels meus

ancoratges improvisats, estirada sobre el pendent, directament sobre la neu i el gel, recolzada sobre la cama bona perquè les cintes de l'arnés no em tallessin massa la circulació de la sang, intentava no pensar en el temps que s'escolava... El meu únic objectiu era aguantar fins arribar a baix. I això m'exigia constantment un terrible esforç de voluntat; i va resultar que els exercicis de respiració van ser el més eficaç per mantenir aquest estat d'alerta.

Durant les últimes hores de descens, la meva principal preocupació era el peu esquerre sobre el que em tenia tota l'estona. No sentia els dits dels peus per molt que els mogués. Pensava: «Una cama trencada s'arregla, però un peu congelat s'amputa...»

I no, no en volia saber res, d'amputar... A partir d'aquell moment, només tenia una idea al cap: arribar a baix al més aviat possible. En els últims sis-cents metres de la canal de gel i neu, ignorant el dolor, ja no li deia a l'Erik quan havia de frenar la corda, vaig deixar que ell mateix n'ajustés la velocitat. Al final de corda, amb un senyal seu —polze avall— jo clavava els piolets a la neu amb les dues mans, hi jeia a sobre, i li feia un senyal —polze amunt. Aleshores ell rapelava, clavava els seus piolets i em despenjava. I així successivament. Les maniobres es van encadenar perfectament i ràpidament fins que, amb les presses per arribar al pla, i també empesa per la rutina, vaig cometre un error: vaig arrencar el meu piolet de la neu per inclinar-me cap enrere i començar el descens sense deixar temps a l'Erik perquè muntés un sistema d'ancoratges sòlid.

Vaig tenir més por que mal. L'Erik, a pesar de l'esgotament, encara tenia bons reflexes. Va tirar el cos contra el seu piolet mig clavat i va cridar: «Espera! Encara no estic preparat!» Frenada la caiguda es va girar cap a mi, somrient, i amablement em va dir: «Compte.» Davant del meu estat lamentable, no es va atrevir a dir res més. Tampoc calia fer-ho. Em sentia prou avergonyida per l'error que havia comès. Per culpa meva vam estar a punt de tornar a caure avall. Era conscient de la feina que havia fet l'Erik. L'admirava... A pesar de la urgència, havia

conduït el descens amb prudència i eficàcia, i sense posar mai les nostres vides en perill.

Augmentant la vigilància després d'aquest incident, vam reprendre el nostre viacrucis particular. Tot i així, a mesura que baixàvem, sentia que les forces em fallaven. A les últimes reunions, aquest estat de debilitat amb prou feines em permetia clavar a la neu la fulla del piolet, deu centímetres, el just per no relliscar. La por que aquest ancoratge tan fràgil es pogués arrencar feia que el cos, la ment i els ulls se centressin exclusivament en aquesta punta metàl·lica clavada a la neu. Gairebé no m'atrevia a respirar mentre esperava que arribés l'Erik i col·loqués punts d'ancoratge segurs.

Com que els últims cent metres eren menys drets, l'Erik va poder caminar de cara al pendent, deixant que jo llisqués fins al final de la corda, davant d'ell. Jo només havia de dirigir les cames perquè no ensopeguessin a la neu, tot i que, inevitablement, s'enganxaven a les protuberàncies del relleu. Però ja no m'importava el dolor. Jo volia arribar al més aviat possible al terreny pla.

Quan vaig arribar a la superfície de gel horitzontal tan esperada, em vaig treure immediatament la bota del peu esquerra per fer-me un massatge al peu. Quan el vaig veure em vaig sentir alleujada: la punta era blanca i no negra, com temia. Tot i que el peu ferit no patia pel fred, vaig demanar a l'Erik que em tragués l'altra bota. No és bo deixar un peu mullat dins la bota quan fa tant fred. Però l'operació no va ser fàcil. El plàstic, rígid pel gel, no es podia obrir de cap de les maneres. Per poder treure el peu amb cura, l'Erik va haver de tallar la closca congelada de la bota. En adonar-me que aquesta operació em trencava el cor —unes botes tan bones!— vaig entendre que encara em quedava una mica de nervi. A l'Erik, però, no li vaig dir ni piu. Potser hauria trobat que el meu comentari estava fora de lloc... Però a mi em va semblar que tenir un pensament com aquest era un bon senyal per continuar, sobretot tenint en compte que jo encara no estava fora de perill. La tenda quedava a una hora de camí.

Mirant com l'Erik esmicolava la meva bota, pensava en com m'hauria d'arrossegar sobre el gel per arribar al campament. Però quina decepció quan va anunciar la seva intenció d'anar a buscar el trineu a la tenda. No vaig dir res, però la idea no m'agradava massa. M'hauria d'esperar allà, sola, fins que tornés. Estava tremolant de fred, esgotada. Seria capaç d'aguantar encara dues hores més? I si perdia el coneixement, l'Erik tornaria a temps abans no m'adormís per sempre per causa del fred?

Decidida a lluitar perquè això no passés, em vaig quedar mirant com l'Erik marxava corrents. Devia estar esgotat, pobre! Vaig estar a punt de cridar: «No corris, estaré bé!». Però no tenia forces; i encara que hagués pogut no sé si hauria tingut ànims de fer-ho. Dins el meu cor li deia: «Sí, corre, torna de seguida!».

Tan bon punt va ser fora de l'abast de la meva vista, em vaig trobar al bell mig del desert gelat, amb les cames estirades davant meu, un peu apuntant al cel, i l'altre descansant de forma estranya sobre el costat exterior. Em vaig sentir com una nena abandonada a la meitat d'una carrera. Sense vergonya, vaig començar a fer un so continu mentre feia petar les dents, igual que ho feia quan era petita, després de nedar al Mar del Nord. Aquest so em va tranquil·litzar. Estava viva.

Ostres, quin fred que feia! Tot el meu cos tremolava sense parar. Era la una de la tarda. No podia esperar que hi hagués sol fins al cap d'unes hores. Aleshores vaig pensar en el que fèiem el dia abans, a la mateixa hora: estàvem escalant aquell cim sense nom, contents d'estar a l'ombra. Que lluny que em semblava tot allò... Feia vint-i-set hores que havíem sortit, i encara havia d'aguantar dues llargues hores. Les tremolors m'esgotaven. Sentia que si deixava que el fred em sacsegés d'aquella manera no sobreviuria. I per això em vaig posar a fer exercicis profunds de respiració, aprofitant cada gran expiració per relaxar els músculs.

L'efecte va ser immediat: el cos se'm va relaxar i vaig sentir com m'envaïa una escalfor. Malauradament, aquell benestar no

va durar gaire, continuava tenint fred. Aleshores vaig començar a balancejar-me endavant i endarrere, com fan alguns malalts mentals, mentre continuava fent els exercicis. Al mateix temps, em fregava el peu gelat, les cuixes, els braços... Alternar els moviments mentre em balancejava em feia sentir bé, tot i que em costava molt mantenir-me en aquella lluita permanent. Per aconseguir-ho, havia de pensar exclusivament en el que estava fent: intentar entrar en calor. D'aquesta manera, els segons, els minuts i les hores van anar passant durant aquella espera interminable, tota jo concentrada amb l'únic objectiu d'aguantar, sense límit de temps. Estava decidida a resistir al fred, al cansament i al dolor. L'Erik ja podia trigar mitja hora més, que els meus ànims no es veurien afectats.

Per fi va arribar, disculpant-se per haver estat uns minuts bevent cafè calent per recuperar una mica d'energia. Per a mi, l'important era que ell era allà, sa i estalvi. Significava el final del malson. Un cop a la tenda, les úniques preocupacions serien beure, menjar, dormir, avisar els del camp base Patriot Hills que ens havien deixat en aquest lloc, i esperar tranquil·lament que l'avió, un Twin Otter, ens vingués a buscar.

Per desgràcia, les coses no van anar exactament així. Vam menjar bé, vam fer una bona migdiada, i l'Erik va anar a buscar la ràdio que havíem deixat a dues hores de camí. Va tornar al cap d'unes hores dient que havia intentat sense èxit contactar amb el camp base a l'hora que havíem acordat: les nou del vespre. Sense entrar en pànic va afegir:

—Ho tornarem a provar demà.

Curar-me les ferides i evitar la infecció va passar a ser prioritari. La cama era el més important. Com que havia perdut bastanta carn i sang durant el llarg periple, la ferida era molt profunda i ampla. L'Erik la va ruixar amb productes desinfectants, em va posar un apòsit net, ho va embolicar amb un tros de goma escuma per mirar de mantenir el peu en posició natural i, en acabat, va fer el mateix al colze. La pell arrencada formava una ferida de deu centímetres de llarg per cinc d'ample.

Tot i que aquesta ferida era quasi més impressionant que la de la cama, no em feia gens de mal. Malauradament, no hi havia res a fer quant a l'espatlla i al peu. Després, em va donar antibiòtics. No teníem medicaments per al dolor, tot i que tampoc me'ls hauria pres, perquè volia estar alerta. Mentre esperàvem el següent intent de contacte per ràdio, vam dedicar el temps a menjar i a dormir.

Cap a mitja tarda, el vent es va aixecar i l'Erik es va començar a preocupar. Si ens sorprenia una tempesta, la ràdio funcionaria? L'aparell anava amb una antena de quinze metres de llarg estesa entre dos esquís, i aquell fil que ens connectava amb la vida corria el risc de trencar-se amb les ratxes del vent. Per al nostre gran alleujament, cap a les nou del vespre l'Erik va aconseguir contactar amb Patriot Hills. A diferència de la resta de bases disseminades per l'Antàrtida, aquesta no és un laboratori científic, sinó una mena d'aeroport creat per aficionats a l'aviació per transportar o proveir, a tot el continent, aventurers o exploradors de tota mena: excursionistes, turistes i alpinistes. Quan vaig sentir que l'Erik els explicava el problema i sobretot els facilitava la nostra posició, gràcies al GPS, vaig pensar: «Salvats!» Per molt que l'antena es trenqués, això no impediria que l'equip de rescat ens vingués a buscar. Però encara no estàvem el que se'n diu «salvats».

Cap a les deu de la nit, el vent va començar a bufar amb més força, cosa que impedia que s'hi acostés qualsevol avió. Aleshores ens vam adonar que si el temps empitjorava, la tenda no resistiria gaire més. L'Erik va sortir per intentar construir una barrera de neu per protegir el nostre fràgil sostre. Va aconseguir pujar un muret d'uns trenta centímetres al voltant de la tenda. Però quan va tornar a entrar, glaçat, em va dir que no seria suficient si les condicions empitjoraven...

El vent colpejava la lona amb un rugit estrepitós, i ja no hi va haver manera de dormir. Estirats panxa amunt, amb els ulls ben oberts, estàvem atents al mínim desperfecte de la tenda. Al cap d'unes hores, va aparèixer de sobte un punt de llum a

nivell de l'arc de la tenda: la tela, gastada pel ròssec, ara era translúcida. L'Erik va tornar a sortir. Però la violència del vent no el deixava estar-se ni dempeus ni de genolls. En altres circumstàncies, l'espectacle d'aquest homenàs assegut a la neu intentant reconstruir el nostre muret de protecció hauria estat bastant còmic però, francament, no tenia ganes de riure.

Desanimat, va tornar ràpid a refugiar-se, esperant que la tempesta amainés. Aguantaria, la tenda? La nostra angoixa va arribar al punt àlgid quan, sis hores més tard, el vent va duplicar la violència i va plegar dues varetes en angles ben esmolats. Inevitablement, aquestes puntes van desgastar la tela de seguida. Per evitar el forat, l'Erik va posar les mans als plecs i així va aguantar la tenda durant hores, amb els dos braços en l'aire i sacsejats per les ràfegues de vent. Jo, sense treure l'ull de l'altímetre, només esperava que la tempesta parés. Aleshores vaig recordar la terrible espera al peu de la paret. De nou, l'única cosa que podíem fer era deixar passar el temps. Però se'm feia pesat, començava a perdre la paciència.

Finalment, l'equip de rescat va poder aterrar vint-i-quatre hores més tard, i treure'ns d'aquell infern. Veient les cares al·lucinades de les persones que ens rebien a Patriot Hills, vaig entendre que em prenien per una ressuscitada. Per fi em va atendre un metge i em vaig deixar anar amb l'ajuda de la morfina que em va administrar, abans d'intentar reduir la fractura.

Amb el cap emboirat per la droga i la cara plena de llàgrimes per primera vegada després de la caiguda, vaig entendre el que havia percebut en les mirades i a través dels comentaris que havia mig sentit: «És un miracle que hagi sobreviscut», «... *She comes back from hell*...» («Torna de l'infern»). La història va acabar bé. Avui, gràcies a la intervenció d'un cirurgià expert de Punta Arenas, a Xile, ja no tinc cap seqüela de l'accident.

Un miracle? Jo no ho veig ben bé així. Està clar que mai podrem arribar a entendre què fa que algú trobi els recursos suficients per fer front a una situació com aquesta. En canvi, del que sí estic segura és que no hauria pogut arribar mai fins al final d'aquest descens sense l'experiència acumulada a la muntanya, des dels meus primers passos a la roca.

Les grans parets, els cims, encara em fan somiar, i continuo sentint les mateixes emocions amb la sola idea de gestar un nou projecte, tot i que sé que tinc menys disponibilitat per executar-lo. Tornant a viure algunes ascensions per escriure-les, he trobat en el meu interior records de moments d'emoció, de plaer intens; de vegades de patiment, de cansament, de ràbia, de dubtes.

No sabria explicar què és exactament el que m'empeny a buscar aquestes emocions, a lligar tan estretament la meva vida a la muntanya. Hi ha alguna cosa evident en tot això, però no puc determinar si és el plaer físic, la confrontació amb els elements, la bellesa dels llocs, el posar-me a prova, la superació o l'emoció quan accepto reptes.

(...) Estic convençuda que l'acció m'és imprescindible per trobar l'equilibri, i em sento estimulada per l'entusiasme que m'empeny a millorar sense parar, a superar nous límits. Independentment de la motivació que tingui, la muntanya em permet arribar a la plenitud. M'omple la vida sense ser una obsessió.

«Deixem, doncs, que sigui ella qui parli. I quan arribeu a aquell moment, enmig de la paret, en què es pregunta què hi fa, llegiu-hi, exactament, allò que la fa tan gran: la seva humanitat».

Pat Soler, a la Introducció

AQUEST LLIBRE VA REBRE EL PREMI BANFF DE L'ANY 2016.
ÉS LA PRIMERA VEGADA QUE S'EDITA EN CATALÀ.

9 791399 244830

www.tushitaedicions.com